Աւարտեցաւ ածախուս․ մարգարէական եւ առաքելական հոգիարուխս այս տառ ի Թուաբերութեան հայկազեանս տումարի ՊՂԱ․ ի հայրապ․ հայոց տն․ Կիրակոսի։ Եւ յաշխարհակալութե․ ըստ ներելոյն Այ․ աբինարրու զազանին Ջհանշահին։ Զոր իբրեւ էառ զիշխանութին․ եւ նստաւ յաթոռ առաջին աշխարհաշէն եւ բարէմիտ զանորէկցն սկսաւ սայ աւերել եւ տապալել զբազում քաղաքս եւ զգաւառս եւ ամայի եւ անմարդաբնակ առնել, եւ ոչ ոք կարէ զչարութի․ սորա ընդ գրով արկանել․ առաւել եւս զոր արար ընդ աշխարհն Վրաց, ընդ քաղաքին Տամշուլտայ, զի խաբէութբ․ առ զնա եւ զամենեսեան ի սուր սուսերի մաշեաց, զի ըստ մարգարէին որ ասէ․ ոչ ոք էր որ թաղէր զնոսա․ այսպէս եւ սոքա անթիւք եւ անհամարք, քահանայք եւ աշխարհականք եւ զկանայս նոցա եւ զմանկունս ցրուեցին ընդ ամենայն աշխարհ։ Եւ ով կարէ զաղէտ տարակուսանացս լեզուաւ պատմել։ զոր եղեւ ի սոյն ամի ընդ ազգիս հայոց։ Եւ ի սմին դառն եւ նեղ ժամանակի գրեցաւ գիրքս այս ի գաւառիս Արարատեան ի ձորս Քեղոյ ի վանքս Աղջոց ընդ հովանեաւ սբ․ Ածանիս․ եւ սբ․ Կաթուղիկէիս եւ սբ․ Ստեփաննոս նախատակիս եւ Թրի սբ․ Նշանիս եւ Արամունից սբ․ խաչիս եւ Թեւառ սբ․ Գրիգորիս եւ այլ բազմահաւաք սրբոցս որ աստ կան հաւաքեալ։ Եւ է գրեալ սա ձեռամբ յոգնամեղի եւ անարհեստ եւ փցուն գրչի սուտանուն կրաւնաւորի անուամբ... (թուղթ ընկած)․

Բայց 219ա․ գրչի անունը կայ․

Զբազմամեղ եւ զփծուն գրիչս զԳալուստ աղաչեմ յիշել ի տր․ եւ դուք յիշեալ․

ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ Բ․ 52․
(Փիրղալեմեանի)

1879 Մայիս 14ի Բարերդու եկեղեցեաց գրեանց։
1460 ՋԹ․ թիւ 197 մի աւետարանէ։
Բ․ Գրքի 155․

Փառք անճառելի եւ անսկիզբն բանին Աստուծոյ... որում ցանկացող եղեւ աստուածասէր եւ հոգեւոր այրն Ստեփաննոս, որ ստացաւ ի հալալ գանձուց եւ յարդար վաստակոց իւրոց զսուրբ եւ զաստուածաշունչ Աւետարանս։ Եւ ետ զսա ի գեղաքաղաքն Գառնի ի դուռն սուրբ Կաթուղիկէ եկեղեցւոյ անջինջ յիշատակ իւրն ամենայն արեան առու մերձաւորացն։ Արդ գրեցաւ սուրբ Աւետարանս ի թուականութեանս Հայոց ՋԹ (1460) ի հայրապետութեան տեառն տէր Գրիգորի ի յաթոռ սուրբ Էջմիածնի։ Եւ ի ղանութեան Ջահան շահի որդոյ Ուսուֆի, որ գնաց ի Հրէ (1453 ՋԲ ամի) երկու հարիւր հազար հեծելով եւ եօթն տարի անդ կացեալ․ եւ ի դուրս եկեալ բազում աւարաւ, գրեալ ձեռամբ յոգնամեղ եւ անարհեստ գրչի Վարդան աբեղայի․ այլ խաբեղայ եւ ոչ աբեղայ, ի դառն եւ ի նեղութեան ժամանակի, որ երերուն եւ տատանեալ ազգս Հայոց (կայ) ի ձեռն այլազգեաց անօրինաց եւ յանիրաւ պահանջողաց։ Ի վանքս Աղջոց ընդ հովանեաւ սուրբ Ստեփաննոս նախատակիս եւ հրաշափառ սուրբ Կաթուղիկէ եկեղեցւոյս եւ սուրբ Աստուածածնիս եւ ամենայն սրբոցս, որ աստ հաւաքեալ կան։

ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ Բ․ 53․
Երեւանի Թանգ․ No. 134/129․ Բ․ Գրքի 157

Աւետարան, փոքրադիր, արծաթապատ կազմով, մագաղաթ, նկարազարդ խորաններով, աւետարանիչների սկզբնազարդերով եւ լուսանցքի զարդերով։ Գլուխների սկզբնագրերը թռչնագրերով․ տների սկսուածքը ոսկի, լաւ բոլորգիր․ եղել է ժամանակին չքեղ, բայց վատ է պահուած։ Նկարչութիւնը կիլիկեան ոճով, միջակից բարձր։

Յովհաննու վերջում․

Փառք ամենասր․ երրորդուեն․ եռակի անձնաւորութեն․ եւ եզակի տրութեն․ հաւր եւ որդւոյ եւ հոգւոյն սրբոյ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից ամէն։

Որք ըղձմտաց աչս անաղաւտ եւ վճիտ (s!) ունիցին յանկաւոր դիտմամբ առ Եակաւնն լոյս եւ իմանալեացն տեսարան․ նոցին ոչինչ է փոյթ բովանդակ բնաւին ինչ որ յաշխարհի եւ որ ընդ հոսանուտ եւ եղծանելի բնութես․ բերին, այլ միանգամայն ըղձուր սիրոյ, զոր հուրն կենդանի արկ ի բանական բնութիս․ աւր ըստ աւրէ արծարծեն հոգիս անշիջանելի բորբոքմամբ հոգեւորացն տուր եւ առութբ․, որով եւ լուսաւորին ըստ բանի ածահայր․ մարգարէին, որ ասէ, պատուիրանք տն․ լոյս են եւ լոյս տան աչաց։

Արդ աչքն որ առ Ած․ է, անզննելի է մտաց մարդոյ, զի ինչ եւ իցէ իր որ յԱծ․ հայի, ոչ կարէ դատել զնա ոք, զի ոչ անկանի ընդ քննակութբ․։ Երիս աչք է, զոր ստանան մարդիկք, զի է աչք, որ հագեւոր է, զատ ի մարմնական սրազմանց, եւ է աչք, որ հոգեւոր է եւ մարմնաւոր, եւ է աչք, որ ամենեւին մարմնաւոր, որ եւ մի լիցի ստանալ ումեք զնա․ իսկ որք հոգեւորքն են, թէպէտ եւ մարմնաւոր լիցի աչքն, ոչ լիցի առանց մասանց հոգւոյ։ Այլ եւ աստանաւր յիշեսցուք զերիցս երանեալ զքաջ հռետոր եւ բանիբուն զԴանիէլ վարդապետ․ Սեւանեցի, զոր ի վաղուց հետէ շարժեալ ի հոգւոյն սրբոյ, եդ ի մտի իւրում ըստանալ աւետարան փոքր տառի գեղեցկագիր եւ ըստուգարան, լինել անջինջ յիշատակ իւր եւ ծնողաց եւ ազգականաց իւրոց։ Զոր եւ ես Վարդան եպս․ մեղապարտ ոգի անուամբ միայն եւ ոչ գործով, վասն խնդրոյ ճգնազգեաց եւ սրբասնեալ քաջ բաբունոյն Դանիէլի ըղձեր տկարութի․ մարմնոյ եւ ըղսուտ ըղբաղումն եւ խաբող աշխարհիս ասուի կենացս ի բաց դնելով, ապաւինեցաք յԱծ․ եւ ի միածին Յս․ Քս․ յորդին Այ․ եւ առաջնորդութբ․ սբ․ հոգւոյն եւ ձեռնտուութբ․ նորին ըստ իմում կարի